

Jerusalem: Center of My Universe

Session 04: Where I am Happy and Whole

Part 1: Defining *Kedusha* ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

א. שמות, פ' תרומה, כה:ח-מ

ח. ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ט. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו.

י-לט. ...[פרטי הכלים]...

מ. וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר.

8. They shall make for Me a Sanctuary, and I will dwell within them.

9. Just as everything I show you, the pattern of the *Mishkan* and the pattern of all its *keilim*. And so shall you do it also in the future. [based on translation of Rav S.R. Hirsch]

10-39... [details of the forms of the individual *keilim*]...

40. And see and make according to their patterns [*lit.*: something which gives shape and form to another] which you will show [demonstrate] on the mountain.

רש"י על שמות כה:ח

“ועשו לי מקדש” – ועשו לשמי בית קדושה.

“And they shall make for Me a *Mikdash*” – [in other words,] and they shall make for the sake of my Name a house of *Kedusha*.

חזקוני על שמות כה:ח

(ח) ועשו לי מקדש – לשון בית מועד, כמו התקדשו למחר (במדבר י"א:י"ח)

As in, “a meeting place” [i.e., a place prepared in advance to be ready for/dedicated to a specific purpose]

ב. ר' ש.ר. הירש על שמות כה:ח

...Scripture declares in our verse that ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם will result from

...מקדש expresses the totality of the *task* we are to fulfill towards God; משכן expresses the fulfillment of the *promises* made to us by God in return for our fulfilling that task. ...The Tabernacle is to be מקדש, the place of consecration, and משכן, the place of God's closeness.

The Tabernacle is to be a place where we are to seek and attain our consecration [קדושה] and God's closeness. This consecration and this closeness — i.e., *the mutual covenantal relationship between God and Israel...* — is the context within which the significance of the Tabernacle as a whole and in its parts is to be sought and found. ...

... It is the furnishings, the כלים — the ארון, the שלחן, the מנורה, the מזבח — that constitute the מקדש; it is they that bring to expression the sanctification of physical life, the devotion and elevation of all mundane matters to God. [see also: Bonus Materials, below]

ג. BASED ON THE WORKS OF RAV S.R. HIRSCH

קדש (root): *prepare for task, dedicate all resources*

קידוש the verbal declaration that designates the day of Shabbos and differentiates it from all the other days.

An animal or contribution can be made **הקדש**, thus designating it for the purpose of עבודת ה'.

קדושה is the sanctification of physical life, the dedication, devotion and elevation of all mundane matters to God

מקדש is a process which expresses and embodies **קדושה**, or a place in which such process takes place.

The **בית המקדש** is a home dedicated to sheltering and nurturing **קדושה**.

ד. אור החיים על שמות כה:ח

“ושכנתי בתוכם” – ולא אמר “בתוכו” לומר שהמקום אשר יקדישו לשכנו יהיה בתוך בני ישראל, שיקיפו המשכן בד' דגלים...

“And I will dwell within them” — It does not say “within it”, in order to tell you that the place which they will consecrate to His Presence will be in the midst of the Jewish People, that they will surround the *Mishkan* [on all four sides].

ה. רמב"ם, משנה תורה, הלכות בית הבחירה ז

שְׁלֹשָׁה מַחֲנוֹת הָיוּ בַּמִּדְבָּר. מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וְהוּא אַרְבַּע מַחֲנוֹת. וּמַחֲנֵה לְוִיָּה שְׁנֹאמַר בָּהּ (בַּמִּדְבָּר א נ) “וְסָבִיב לְמִשְׁכַּן יְיָ”. וּמַחֲנֵה שְׂכִינָה וְהוּא מִפְּתַח חֶצֶר אֶהָל מוֹעֵד וּלְפָנִים. וּכְנָגְדוֹן לְדוֹרוֹת. מִפְּתַח יְרוּשָׁלַיִם עַד הַר הַבַּיִת כְּמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. וּמִפְּתַח הַר הַבַּיִת עַד פְּתַח הָעֶזְרָה שֶׁהוּא שַׁעַר נִיקְנוֹר כְּמַחֲנֵה לְוִיָּה. וּמִפְּתַח הָעֶזְרָה וּלְפָנִים מַחֲנֵה שְׂכִינָה. וְהַחִיל וְעֲזַרְתָּ הַנְּשִׂים מֵעֶלָה יִתְּרָה בְּבֵית עוֹלָמִים:

There were three camps in the desert: the Israelite Camp, comprised of four groups. The Levite Camp, about which the verse says (*Bamidbar* 1:50) "And around the *Mishkan* shall they encamp". And the *Shechina's* Camp, which begins from the opening of the courtyard of the *Ohel Moed* and inward.

And all future generations [were arranged] correspondingly: From the entrance to Jerusalem until *Har HaBayis* is like the Israelite Camp. And from the entrance of *Har HaBayis* until the entrance to the Courtyard, which is Nikanor Gate, is as the Levite Camp. And from the entrance to the Courtyard and inward is the *Shechina's* Camp. And the *cheil* and the Women's Courtyard had additional *kedusha* in the Holy Temple [they were elevated to the level of *Machane Shechina* in the First Temple, during the days of King Yohshafat].

ו. משנה כלים פרק א:ו-ט

עשר קדושות הן:
 ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות...
 עירות המוקפות חומה מקודשות ממנה...
 לפנים מן החומה מקודש מהם...
 הר הבית מקודש ממנו...
 החיל מקודש ממנו...
 עזרת נשים מקודשת ממנו...
 עזרת ישראל מקודשת ממנה...
 עזרת הכהנים מקודשת ממנה...
 בין האולם ולמזבח מקודש ממנה...
 ההיכל מקודש ממנו...
 קדש הקדשים מקודש מהם...

There are 10 *Kedushos*: *Eretz Yisrael* is the most sanctified of all lands... Cities encircled by a wall are more sanctified than [unwalled cities]... Within the walls of Jerusalem is more sanctified than [other walled cities]... *Har HaBayis* is more sanctified than [the rest of Jerusalem]... The *cheil* is more sanctified than that... The Women's Courtyard is more sanctified than that... the Israelite courtyard is more sanctified than that... The Courtyard of *Kohanim* is more sanctified than that... [the space] Between the *Ulam* and the *mizbe'ach* is more sanctified than that... The *Heichal* is more sanctified than that... the Holy of Holies is most sanctified of them all.

Part 2: וְרָאָה וְעָשָׂה בְּתַבְנֵיתָם

ז. שמות, פ' תרומה, כה:ח-מ

ח. וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם.

ט. כִּכְלֹ אֲשֶׁר אָנִי מֵרָאָה אוֹתְכֶם אֵת תַּבְנֵית הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תַּבְנֵית כָּל כְּלִיו וְכֹן תַּעֲשׂוּ.

י-לט. ...[פרטי הכלים]...

מ. וְרָאָה וְעָשָׂה בְּתַבְנֵיתָם אֲשֶׁר אֶתְּה מֵרָאָה בְּהָר.

8. They shall make for Me a Sanctuary, and I will dwell within them.

9. Just as everything I show you, the pattern of the *Mishkan* and the pattern of all its *keilim*. And so shall you do it also in the future. [based on translation of Rav S.R. Hirsch]

10-39... [details of the forms of the individual *keilim*]...

40. And see and make according to their patterns [*lit.*: something which gives shape and form to another] which you will show [demonstrate] on the mountain.

ח. רבינו בחיי על שמות כה:מ

“וראה ועשה בתבניתם”. מן הנראה שהיה לו לומר כתבניתם בכ”ף שהיא כ”ף הדמיון הנזכר תמיד בכתובים אצל הענינים הדומים זה לזה בחלק אחד לא בכל, כי האמנם אי אפשר לו למשה לעשות כתבנית אותם הדברים אשר היה מראה בהר כי שם היה רואה הדברים שכליים רוחניים וכאן נצטוו לעשותם גופניים, ואם כן אי אפשר לומר בתבניתם בבי”ת אלא בכ”ף שהיו כ”ף הדמיון, להורות כי יש בהם דמיון מצד אחד.

ומה שהזכיר בתבניתם בבי”ת נראה לי שיעור הכתוב כן “וראה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. ועשה...” כלומר בסממניך, כי איך יאמר בתבניתם ואי אפשר לעשות כתבנית הדברים ההם ממש והם כמו שדרשו רז”ל שאמר משה להקב”ה וכי מנין יש לי אש אדומה אש לבנה אש ירוקה אש שחורה.

ויש לך להתבונן בלשון הקודש הפרש שיש בין בי”ת לכ”ף, בין שיאמר בתבניתם בין כתבניתם. ותדע ותשכיל זה ממוצא דבר הכתוב הנזכר שאמר בבראשית “בצלמנו כדמותנו”...

“And see and make with their pattern”. It would seem that the verse should have said “כתבנית” with a “*kaf*”, which is a comparative “*kaf*” [a prefix meaning “like” or “similar to”] which is used constantly in

verses with regard to ideas that are similar to one another in some way but not in every way. But surely it wouldn't be possible for Moshe to fashion those items like the pattern shown to him on the mountain, because there he was seeing purely spiritual-intellectual ideas, whereas here he was commanded to make them physically. If so, it would be impossible to say "בתבניתם" "[make them] in the pattern of" with a "beis", [and] so it would seem rather that the verse should use a "kaf" which is a comparative "kaf", to indicate that there is a similarity in some [limited] aspect.

And in mentioning "בתבניתם" with a "beis", it seems to me that the understanding of the verse is: "and with the pattern which you will be shown on the mountain, look at it and make it..." — in other words, make it but with your own characteristic qualities. For how could we say "בתבניתם" when one absolutely cannot make any of these things [which he was shown] tangibly? As the Sages explain, Moshe said to Hashem, "Where will I get red fire, white fire, green fire, black fire?!" [i.e., how can I make with only physical materials something entirely spiritual which You are showing to me?!]

And if you will contemplate the difference in the Holy Language between "beis" and "kaf" [as prefixes], the difference between saying בתבניתם and כתבניתם; you will know and understand that the core concept is the same as that in *Bereshis*, where it is said "בצלמנו כדמותנו" ...[see Rashi there — SML]

ט. מסילת ישרים, פרק כו, "קדושה"

ענין הקדושה כפול הוא, דהיינו: תחלתו עבודה וסופו גמול, תחלתו השתדלות וסופו מתנה. והיינו: שתחלתו הוא מה שהאדם מקדש עצמו, וסופו מה שמקדשים אותו, והוא משז"ל (יומא לט ע"א): אדם מקדש עצמו מעט מקדשים אותו הרבה. מלמטה מקדשים אותו מלמעלה. ההשתדלות הוא שיהיה האדם נבדל ונעתק מן החומריות לגמרי ומתדבק תמיד בכל עת ובכל שעה באלקיו, ... ואפילו בשעת התעסקו במעשים הגשמיים המוכרחים לו מפאת גופו הנה לא תזוז נפשו מדביקותה העליון...

Kedusha has a duality, in that it begins with *Avoda* and concludes with a grant; it begins with effort, and concludes with a gift. In other words: the initial phase of *Kedusha* is in a person consecrating himself, and ultimately he is sanctified. This is what the Sages teach (*Yoma* 39a): "A person sanctifies himself a bit, and they sanctify him a lot." From below they sanctify him from above. The effort is in that a person must distance and unleash himself from physicality entirely, and cling constantly at every moment to his Lord... and even at times when he is occupied with physical actions that are necessary for him to sustain his body, his soul must not budge from cleaving to the Most High....

ואמנם לפי שאי אפשר לאדם שישים הוא את עצמו במצב הזה כי כבד הוא ממנו, כי סוף סוף חומר הוא בשר ודם, על כן אמרתי שסוף הקדושה מתנה, כי מה שיוכל האדם לעשות

הוא ההשתדלות ברדיפת הידיעה האמתית והתמדת ההשכלה בקדושת המעשה, אך הסוף הוא שהקב"ה ידריכהו בדרך הזה שהוא חפץ ללכת בה, וישרה עליו קדושתו ויקדשהו, ואז יצלח בידו זה הדבר, שיוכל להיות בדביקות הזה עמו יתברך בתמידות, כי מה שהטבע מונע ממנו יעזרהו יתברך וסיועו יתן לו...

Of course, it is impossible for a human to place himself in such a condition, because it is too difficult for him; he is, after all, made of flesh and blood. That is why ultimately *kedusha* is a gift, because as much as a person can make the effort to pursue true knowledge and constant spirituality of the holiness of his actions, in the end, it is God Who will guide him on this path which he desires to walk upon, and Hashem will rest His Holiness upon him and sanctify him. Then he will succeed in accomplishing this, being able to be constantly in a state of clinging to Hashem. For where nature stands in his way, Hashem will help him and give him support.

והנה האיש המתקדש בקדושת בוראו אפילו מעשיו הגשמיים חוזרים להיות ענייני קדושה ממש, וסימניך אכילת קדשים שהיא עצמה מצות עשה, ואמרו ז"ל (פסחים נט, ב): כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, ...

And when a person is sanctified by the Sanctity of his Creator, then even his physical actions turn into actual things of *Kedusha*. The prime example of which is eating *Kodashim* [portions from sanctified *korbanos*] which is actually a positive *mitzva*! And the Sages say (Pesachim 59b): When the *Kohanim* eat of it, the owner has atonement!

אך הקדוש הדבק תמיד לאלקיו, ונפשו מתהלכת בין המושכלות האמתיות באהבת בוראו ויראתו, הנה נחשב לו כאילו הוא מתהלך לפני ה' בארצות החיים עודנו פה בעולם הזה, והנה איש כזה הוא עצמו נחשב כמשכן, כמקדש, וכמזבח.

But the holy person who clings constantly to His God, and whose soul moves in the realm of the spiritual, with love and awe of his Creator, he is considered to be actually walking before God even during his lifetime, while still in this world. **And such a person is himself considered to be as a *Mishkan*, a *Mikdash*, a *mizbe'ach*.**

Part 3: שמחת בית השואבה Simcha is a Function of Purpose

י. רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק י

ו. כל שבעת ימי החג מנסכין את המים על גבי המזבח, ודבר זה הלכה למשה מסיני...

ז. ...ובקרן דרומית מערבית היה מנסך למעלה מחצי המזבח והכל יורד לשיתין כמו שביארנו. כיצד היו עושין? צלוחית של זהב מחזקת שלשה לוגין היה ממלא אותה מן השילוח, הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו, עלה לכבש ופנה לשמאלו ונותן המים מן הצלוחית לתוך הספל שהיה שם, ושני ספלים של כסף היו שם, מערבי היה בו המים, ומזרחי היה בו היין של נסך, והיו מנוקבין כמין שני חוטמין דקין, ושל מים היה נקב שלו דק משל יין כדי שיכלה המים עם היין כאחד.

All seven days of the holiday (*Sukkos*), they pour water onto the *mizbe'ach*. This is a *Halacha leMoshe MiSinai*...

And they poured it on the south-west corner, more than halfway up the *mizbe'ach*, so that it all ran down into the *shissin* holes, as we have explained. How did they do it? A golden dish with a capacity of 3 *log* was filled from the Shiloach spring. When they reached the Water Gate, they blow *tekios* and *teruos* and *tekios*. He ascended the ramp and turned to his left, and put the water from the dish into a container that was there. There were two silver containers there, the one on the west held water and the one on the east held the wine for pouring. The containers were pierced with two small holes, the one for water had a finer hold than that of the wine, so that they would both finish — the water with the wine — at once.

יא. סוכה נא:ב

חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם באבוקות של אור שבידיהן ואומרים לפניהם דברי שירות ותושבחות.

והלויים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים כנגד חמש עשרה (מעלות) שבתהלים, שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה.

...ת"ר מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו.

מי שלא ראה ירושלים בתפארתה, לא ראה כרך נחמד מעולם.

מי שלא ראה בהמ"ק בבנינו לא ראה בנין מפואר מעולם.

Righteous people and men of great deeds would dance before them with flaming torches that they would juggle in their hands, and they would say before them songs and praise to Hashem.

And the *Levi'im* would play on lyres, and harps, and cymbals, and trumpets, and countless other musical instruments, upon the fifteen stairs that descend from the *Ezras Yisrael* to the *Ezras Nashim*, corresponding to the fifteen Songs of *Shir HaMaalos* in *Tehillim* (*perakim* 120–134) and upon which the *Levi'im*, stand with musical instruments and recite their song.

...The *Chachamim* teach: **One who did not see the *Simchas Bais HaShoevah*, never saw real joy in all his days.**

One who did not see Yerushalayim in its glory, never saw a beautiful city.

One who did not see the *Bais HaMikdash* in its constructed state, never saw a magnificent structure.

יב. סוכה נג ע"א

...תניא אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמונה אבוקות של אור וזורק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו...

תניא אמר ר' יהושע בן חנניה: כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו. כיצד? שעה ראשונה תמיד של שחר. משם לתפלה. משם לקרבן מוסף. משם לתפלת המוספין. משם לבית המדרש. משם לאכילה ושתיה. משם לתפלת המנחה. משם לתמיד של בין הערבים. מכאן ואילך לשמחת בית השואבה. איני והאמר רבי יוחנן שבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן לאלתר, אלא הכי קאמר לא טעמנו טעם שינה דהוּוּ מנמנמי אכתפא דהדדי:

It is taught in a *baraisa*: It is said about Rabban Shimon ben Gamliel that when he would rejoice at the *Simchas Bais HaShoevah*, he would take eight flaming torches and toss one and catch another, juggling them, and, though all were in the air at the same time, they would not touch one another.

Regarding the rejoicing of *Rabban Shimon ben Gamliel* at the *Simchas Bais HaShoevah*, the Gemara recounts: Levi would walk before Rabbi Yehuda *HaNasi* juggling with eight knives. Shmuel would juggle before King Shapur with eight glasses of wine without spilling. Abaye would juggle before Rabba with eight eggs...

It is taught in a *baraisa* that Rabbi Yehoshua ben Chananya says: When we would rejoice in the *Simchas Bais HaShoevah*, our eyes did not see sleep the entire *Chag*. How so? In the first hour of the day, the daily morning *Tamid* was offered and everyone came to watch. From there they proceeded to

tefilla in the *Bais Kenesses*; from there, to watch the offerings of the additional *korbanos*; from there, to the *Bais Kenesses* to *daven Mussaf*. From there they would proceed to the *Bais Midrash* to study Torah; from there to the eating and drinking in the *sukkah*; from there to *Mincha*. From there they would proceed to the daily afternoon *Tamid* in the *Bais HaMikdash*. From this point forward, they proceeded to the *Simchas Bais HaShoevah*.

The Gemara wonders: Can it be so? Didn't Rabbi Yochanan say ... it is impossible to stay awake for three days uninterrupted? Rather, this is what Rabbi Yehoshua is saying: We did not experience real sleep, because we were merely dozing on each other's shoulders.

יג. ירושלמי ראש השנה טז

מפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג? אמר הקב"ה נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי השנה

Why did the Torah say to pour water on *Sukkos*? Hashem said: pour water before me on *Sukkos*, in order that you will be blessed with rain this year.

יד. ישעיה יב:ג

וּשְׁאַבְתֶּם מִיָּם בְּשִׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה.

And you shall draw water with joy from the wellsprings of salvation.

מצודת דוד על ישעיה יב:ג

"ושאבתם מים בששון" – ר"ל כמו השואב מים מן המעין הנובע הנה שואב הוא בששון כי לא ידאג פן יכלה המים, כן תשאבו בששון את הישועה ממעיני הישועה כי לא תופסק התשועה כי יד ה' לא תקצר.

"And you shall draw water with joy" – meaning, just as one who draws water from a bubbling spring draws the water with joy, because he is not worried that the water may get used up, so shall you draw with joy salvation from the wellsprings of salvation, for redemption will never cease, for Hashem's capacity is unlimited.

טו. ירושלמי סוכה פ"ה ה"א

למה נקרא שמה בית השואבה? שמשם שואבין רוח הקודש על שם "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה"... יונה בן אמיתי מעולי רגלים היה, ונכנס לשמחת בית השואבה ושרתה עליו רוח-הקודש...

Why is it called "House of Drawing Water"? Because from there (the *Simchas Bais HaShoeva*) is drawn *Ruach HaKodesh*... Yonah ben Amitai came up for *Aliya LeRegel*, and went into the *Simchas Bais HaShoeva*, and *Ruach HaKodesh* came upon him.

טז. ר' מ.מ. שניאורזון (הרבי מליובאוויטש), לקוטי שיחות, כרך ב, עמ' 424, שמחת בית-השואבה תשט"ז
 מבואר בזוהר הקדוש, שהנשמה, כשהיא יורדת למטה, נקראת "יונה", על שם הכתוב "ולא
 תונו איש את עמיתו". כלומר: יש להיזהר שבמשך שהיית הנפש בגוף לא תונה בידי הגוף.
 ואדרבה – על הנפש "להונות" את הגוף ואת גשמיות העולם ולעשות מהם דירה ראויה לה'
 יתברך.

זהו הטעם שרז"ל הזכירו במיוחד את יונה הנביא בהקשר זה של שמחת בית השואבה. כי
 ניסוך המים מסמל את התעלות הגשמיות; עלייתם של הדברים התחתונים למעלה.
**משמחת בית-השואבה שואבים אנו את הכוח 'להונות' את גשמיות העולם ולהעלותה,
 עד שהגשמיות עצמה תהיה דירה לקב"ה.**

חיזוק

יז. משנה חגיגה א:א

הכל חייבין בְּרֵאִיָּה, חוץ מ... קָטָן... אִיזְהוּ קָטָן, כֹּל שְׂאִינוּ יָכוֹל לָרִכּוֹב עַל כְּתָפָיו שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת, דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים, כֹּל שְׂאִינוּ יָכוֹל לָאָחֵז בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת:

All are obligated to appear [at the *Bais HaMikdash*], except...a *katan*...Who is a *katan* (minor)?
Whoever is unable to ride on his father's shoulders and go up from Jerusalem to the *Har HaBayis*, the words of *Beis Shammai*. But *Beis Hillel* says: whoever is unable to hold his father's hand and go up from Jerusalem to the *Har HaBayis*...

יח. תלמוד ירושלמי, חגיגה פרק א

מאיכן את מודד? מן החומה או מן הבתים? תני שמואל מן השילוח

Where do you [start to] measure from? From the city wall or from the houses?
Shmuel teaches: from the Shiloach...

יט. יומא כא:א

דאמר רבי יהושע בן לוי: נס גדול היה נעשה בלחם הפנים... שמגביהין אותו לעולי רגלים ואומרים להם: ראו חיבתכם לפני המקום ששילוקו כסדורו!

Rabbi Yehoshua ben Levi said: a great miracle happened with the *Lechem haPanim*... they would raise it for the *Olei Regel* [to see] and say to them: See how cherished you are to God! They are removed as fresh as when they were laid out!

כ. פירוש הדר זקנים דברים יד; ותוספות בבא בתרא כא, א

גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד. כיצד? ישראל באים לרגל בחג המצות, אינם עומדים שם אלא יום אחד, מפני שטרודים בקציר שעורים, וכן בעצרת מפני קציר חטים... ובעבור שילמדו ליראה את ה'... נצטוו לאכול מעשר שני בירושלים, כדי שיתעכבו שם. ויהיו הכהנים עובדים את עבודת ה' בקרבנות וקטורת, ולויים משוררים, וסנהדרי גדולה חותכת דיני ישראל – אחת בירושלים [על פתח הר הבית], ואחת בהר הבית, ושלישית בלשכת הגזית – ובעלות ישראל אז יבינו יראת ה', כי יתעכבו שם עד שאוכלים מעשר שני שלהם.

Great is *ma'aser sheini*, that it brings people to learn Torah. How? All of Israel comes up for Pesach, and they wouldn't stay for more than one day, because they are rushed with the barley harvest. And the same thing with Shavuot, because they are busy with the wheat harvest... and in order that they

will learn to have awe of God... they are commanded to eat their *ma'aser sheini* in Jerusalem, so that they will delay there. And the *kohanim* will be doing the service to God with *korbanos* and *ketores*, and the *Levi'im* singing, and the Sanhedrin courses deciding the laws for Israel — one in Jerusalem (at the entrance to Har HaBayis), and one on Har HaBayis, and the third in the Hewn Chamber — and when Israel came up, then they understood *Yiras Hashem*, because they tarried there while they consumed their *ma'aser sheini*.

כא. פסחים כ"ו א

אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּצִלּוֹ שֶׁל הַיְכָל, וְדוֹרֵשׁ כָּל הַיּוֹם כּוּלוֹ.

They said about *Rabban* Yochanan ben Zakkai that he sat in the shade of the Heichal [which was 100 amos high] to teach the entire day [he had to teach outdoors because there was no Beis Midrash large enough to accommodate the listeners].

[ההיכל גובהו מאה אמה וצילו הולך למרחוק מאד ברחוב שלפני הר הבית, ומתוך שרחוב גדול היה ומחזיק בני אדם הרבה — היה דורש שם מפני החמה, שאין לך בית המדרש מחזיקן.]

כב. פסחים סד:ב

תָּנוּ רַבָּנּוּ: פַּעַם אַחַת בִּיקֵשׁ אֶגְרִיפֶס הַמֶּלֶךְ לִיתֵן עֵינָיו בְּאוּכְלוּסֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לִיה לְכֹהֵן גָּדוֹל: תֵּן עֵינֶיךָ בַּפְּסָחִים. נָטַל כּוֹלֵיא מִכָּל אֶחָד, וְנִמְצְאוּ שָׁם שְׁשִׁים רִיבּוּא זֹגֵי כְלִיּוֹת כְּפָלִים כִּיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם. חוּץ מִטָּמָא וְשֶׁהָיָה בְּדֶרֶךְ רְחוּקָה. וְאִין לָךְ כָּל פְּסַח וּפְסַח שְׁלֵא נִמְנוּ עָלָיו יוֹתֵר מִעֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם. וְהָיוּ קוֹרְאִין אוֹתוֹ "פְּסַח מְעוּבֵיין".

The *Chachamim* teach: Once, King Agrippas wished to assess the population of Israel to know how many they were. He said to the *Kohen Gadol*: Take the *korbanos* Pesach; and count how many animals are brought in order to approximate the number of people. The *Kohen Gadol* counted six hundred thousand pairs of kidneys, double the number of those who left Egypt. This did not reflect the sum total of the Jewish population, as it excluded those who were *tamei* or at a great distance, who did not come to offer the *korban*. Furthermore, this was a count of the Pesach lambs and not of the people, and every *korban* Pesach lamb had at least ten people registered for it. They called that Pesach the "Crowded Pesach", due to the large number of people.

כג. משנה אבות ה:ה

עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. ... עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְוָחִים, ... וְלֹא אָמַר אָדָם לְחִבְרוֹ צֵר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאֵלִין בִּירוּשָׁלַיִם:

Ten miracles occurred for our ancestors in the Bais HaMikdash: ... the people stood tightly packed together, yet they bowed down with room enough;... and no man had to say to another "the place is too crowded for me to lodge overnight in Jerusalem."

RAV YISSOCHER FRAND, PARSHAS KI SISA .גד

The *Seforno* in *Parshas Mishpatim* says that the use of the word “אדון” alludes to the fact that HaShem is also the Master of the Land, as it is written “For all the Land belongs to Me” [*Shemos* 19:5]. In other words, in the final analysis, the *Ribbono shel Olam* owns everything.

Through this *Seforno*, we can understand a new insight into the *mitzvah* of *aliyah l'regel*, going up to Jerusalem on the holidays. The *mitzvah* is not merely to go up to *Yerushalayim* and have a *Yom Tov* in the presence of and under the influence of the *Beis Hamikdash*. The purpose of the *mitzvah* is to emphasize that I can leave my house, my land and my property unattended and not worry about them.

Why can I do that? Because, ultimately, they are not mine. I should worry about this land? It is not mine to worry about — it is HaShem's land. He will worry about it. He will take care of it.

When a person returns a rental car, he merely drives up to the return stand, drops off the keys and drives away. Does he need to worry about what will happen to the car? *Avis* worries about that! It is not your car. It is their car.

So too, when the Jewish people go to *Yerushalayim* for the Festivals, not worrying about the land is a means of testifying that HaShem is the Master of the Land, and He will take care of it.

Part 4: Daniel Turns to *Yerushalayim*

כה. דניאל א:א-ו

בשנת שלוש למלכות יהויקים מלך יהודה בא נבוכדנאצר מלך בבל ירושלם ויצר עליה.

ויתן ה' בידו את יהויקים מלך יהודה ומקצת כלי בית האלקים ויביאם ארץ שגער בית אלהיו ואת הכלים הביא בית אוצר אלהיו.

ויאמר המלך לאשפנז רב סריסיו להביא מבני ישראל ומזרע המלוכה ומון הפרתמים.

ילדים אשר אין בהם כל מום וטובי מראה ומשכילים בכל חכמה וידעי דעת ומביני מדע ואשר כח בהם לעמד בהיכל המלך וללמדם ספר ולשון כשדים.

וימו להם המלך דבר יום ביומו מפת בג המלך ומיין משתיו ולגדלם שנים שלוש, ומקצתם יעמדו לפני המלך.

ויהי בהם מבני יהודה: דניאל, חנניה, מישאל ועזריה.

In the third year of the rule of Yehoyakim King of Yehuda, Nevuchadnetzar King of Bavel came to Jerusalem and besieged it. And Hashem gave into his hand Yehoyakim King of Yehuda, and a portion of the *keilim* of the House of God, and he brought them to the land of Shin'ar to the temple of his gods, and the *keilim* he brought to the treasure house of his gods. And the king [Nevuchadnetzar] said to Ashpenaz the head eunuch to bring from the Jewish people — of the royal family and the noblemen — children who were unblemished and handsome looking, intelligent in all forms of wisdom and knowledgable and with insight into learning, and who have the potential to stand in the palace of the king; [they should be brought to Bavel] and taught the schooling and language of the Chaldeans.

And the king directed that they be provided with their daily rations from the bread of the king's table and the wine from his feasts, and that they be raised for three years, and then some of them would be chosen to stand before the king. Among them were children from Yehuda: Daniel, Chananya, Misha'el and Azaria.

כו. דניאל ו:ד-יב

אדיו דניאל דנה הוא מתנצח על סרכיא ואחשדרפניא, כל קבל די רוח יתירא בה, ומלכא עשית להקמותה על כל מלכותא.

אֲדִינוּ סָרְכִיָּא וְאַחַשְׁדַּרְפָּנְיָא הוּוּ בְּעִינֵי עֲלֵה לְהַשְׁכֵּחַהּ לְדַנְיָאֵל מִצַּד מַלְכוּתָא, וְכָל עֲלֵה וְשַׁחֲתָהּ
לֹא יִכְלִין לְהַשְׁכֵּחַהּ, כָּל קָבֵל דִּי מְהִימֵן הוּא וְכָל שְׁלוֹ וְשַׁחֲתָהּ לֹא הַשְׁתַּכַּחַת עֲלוּהִי.

אֲדִינוּ גַבְרִיָּא אֲלַךְ אֲמַרִין דִּי לֹא נִהְשַׁכַּח לְדַנְיָאֵל דְּנָה כָּל עֲלֵה, לָהּ הַשְׁכַּחְנָה עֲלוּהִי בְּדַת
אֱלֹהֵהּ.

אֲדִינוּ סָרְכִיָּא וְאַחַשְׁדַּרְפָּנְיָא אֲלוֹ הֲרָגְשׁוּ עַל מַלְכָּא, וְכוּ אֲמַרִין לֵהּ: דְּרִיּוֹשׁ מַלְכָּא לְעֲלָמִין חַיִּי.

אֲתִיעֵטוּ כָּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא, סַגְנִיָּא וְאַחַשְׁדַּרְפָּנְיָא, הַדְּבַרְיָא וּפְחוּתָא, לְקִימָה קִיָּם מַלְכָּא
וְלַתְקַפָּה אַסָּר, דִּי כָּל דִּי יִבְעָה בְּעוּ מִן כָּל אֱלֹהֵי וְאַנְשֵׁי עַד יוֹמִין תְּלָתִין, לָהּ מִנְּךְ מַלְכָּא, יִתְרַמָּא
לְגַב אַרְיֹתָא.

כְּעוּ מַלְכָּא תְּקִים אַסָּרָא וְתַרְשֵׁם כְּתָבָא, דִּי לֹא לְהַשְׁנִיָּה כְּדַת מְדִי וּפְרַס דִּי לֹא תַעֲדָא.

כָּל קָבֵל דְּנָה, מַלְכָּא דְּרִיּוֹשׁ רִשְׁם כְּתָבָא וְאַסָּרָא.

וְדַנְיָאֵל, כְּדִי יִדַּע דִּי רִשִׁים כְּתָבָא, עַל לְבִיתָהּ וְכוּיִן פְּתִיחוּ לֵהּ בְּעֲלִיתָהּ נֶגֶד יְרוּשָׁלַם, וְזַמְנִין
תְּלָתָהּ בְּיוֹמָא הוּא בְּרִיךְ עַל בְּרוּכֵהּ וּמִצְלָא וּמוֹדָא קָדָם אֱלֹהֵהּ, כָּל קָבֵל דִּי הוּא עֶבֶד מִן
קַדְמַת דְּנָה.

אֲדִינוּ גַבְרִיָּא אֲלַךְ הֲרָגְשׁוּ וְהַשְׁכַּחוּ לְדַנְיָאֵל, בְּעָא וּמִתְחַנְּנוּ קָדָם אֱלֹהֵהּ.

Then Daniel was more powerful than all the viziers and governors, because of the spirit great within him, and the king established him over the kingdom. And so the viziers and the governors sought to find in Daniel some disloyalty against the government, but they could not find any illegality or sin, because he was trustworthy and faithful and no treason or corruption was found in him. Then these men said that “since we could find nothing to accuse Daniel of, the only option is if we find a way based on his religion of his God.”

So then these viziers and the governors approached the king, and this is what they said to him: “King Darius, may you live forever! The royal viziers have all consulted, together with the deputies and the governors, the advisors and the pashas, to increase the king’s standing and power. That the king should decree that whomever shall make any request from any god or person other than you, o king, for a period of thirty days, shall be cast into a den of lions. The king should decree this immediately, and sign it, that it be irrevocable, in accordance with the laws of Medea and Persia which cannot be overridden.”

And the king signed the decree. And Daniel, when he heard that the decree was signed, [immediately] entered his home, in which he had had windows opened for him in the upstairs facing Jerualem, and

three times a day he would bend down on his knees, and pray and give thanks before his God — exactly as he done up until this time.

And these men tracked and found Daniel, and caught him beseeching and pleading before his God.

כז. גמרא שבת מט ע"א

...ואמאי קרי ליה בעל כנפים? שפעם אחת גזרה מלכות רומי הרשעה גזירה על ישראל שכל המניח תפילין ינקרו את מוחו, והיה אלישע מניחם ויוצא לשוק. ראהו קסדור אחד, רץ מפניו ורץ אחריו וכיון שהגיע אצלו נטלן מראשו ואחזן בידו. אמר לו "מה זה בידך?" אמר לו "כנפי יונה". פשט את ידו ונמצאו כנפי יונה. לפיכך קורין אותו אלישע בעל כנפים.

חידושי הרמב"ן על הש"ס, שבת מט ע"א

...שהיה מוסר עצמו למיתה שלא לבטל מעליו מלכות שמים. ורשאי הוא בכך ואינו כמתחייב בנפשו אע"פ שאמרו יבטל ואל יהרג, שכל מצוה שהחזיקו בה ישראל בשעת השמד נוטלין עליה שכר הרבה ועדיין מוחזקת. ...וכן מצינו בדניאל שמסר עצמו למיתה על התפלה...

כח. תהלים קלז ה

אם אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי.

If I forget you, Yerushalayim, I will have forgotten my own right hand

כט. תענית כט ע"א

משנכנס אב ממעטין בשמחה

When Av enters, we reduce *simcha*.

Part 5: Implications

ל. הלכות בית הבחירה פ"ו הט"ז

ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבא... לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר 'והשמותי את מקדשיכם' (ויקרא כו:לא), ואמרו חכמים 'אף על פי ששמומין, בקדושתן הן עומדים' (על פי מדרש לקח טוב קדושים נה).

לא. ר' ש.ה. הירש על שמות כה:לט "מנורה"

For we are able to recognize ... our spiritual life struggling upwards to God as nothing other than that all-embracing spirit which in our Holy Scriptures is called 'יראת ה'. The fear of God, which Scripture calls 'יראת ה', is that highest degree of knowledge and understanding which immediately begets the highest degree of morality, is that spirit in which perception of the highest truths pairs with the doing of the greatest good.

... to become a bearer of the light that the Menora represents, everybody, according to his natural abilities, is called upon, and everybody has to work for such development. Everybody, in his own sphere and with his own particular abilities, can reach the highest degree of moral and spiritual perfection commensurate with his sphere and abilities, and thereby climb to the height of his calling: everybody can participate in the 'רוח ה' in the ויראת דעת וגבורה עצה ובונה ובינה עצה וגבורה דעת ויראת ה' in the 'ה, in proportion to his gifts... It is not only in "golden times", in an age like that of David or Solomon, but, quite independent of favorable or unfavorable conditions, even in "brazen" or "iron" times, Israel is called upon to strive upwards to the spirit of God, and work itself up to the height of its mission.

...If all the study and knowledge of the world does not lead to seeing God in the world, and to understand the world as coming from Him; if the knowledge of the revelations of science does not lead to the fear of God, to a knowledge and recognition of one's own relation to God, to the desire to ...

לב. RAV S.R. HIRSCH, COLLECTED WRITINGS, VOL. II, KISLEV

"One single pure spark,
loyally treasured in but one single Jewish heart,
is sufficient for God to set aflame once more
the whole spirit of Judaism.

And if all the oil...were to be misused...
this one crucible is sufficient
to become the salvation of the entire sanctuary"

לג. ברכות וע"א

ובשבת מוסיפין ברכה אחת למשמר היוצא, מאי ברכה אחת, א"ר חלבו משמר היוצא אומר למשמר הנכנס מי ששכן את שמו בבית הזה הוא ישכין ביניכם אהבה ואחוה ושלוה ורעות.

On Shabbos they would add a *bracha* from the outgoing shift. What was it? Rav Chelbo said: the outgoing shift would say to the incoming shift, "May He who rests His Presence on this House, grant that love, endearment, peace and friendship rest upon you."

לד. תהלים קכח:ה

יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן וְרָאָה בְטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֶיךָ.

May Hashem bless you from Tzion,
and may you see the goodness of Jerusalem all the days of your life.

Part 6: Bonus Material!

ל.ה. SELECTED EXCERPTS FROM RAV HIRSCH, COMMENTARY ON SHEMOS 25

Rav Hirsch expounds at length on the significance of the materials, colors, and shapes of the contributions to the Mishkan, and their correspondences with our own human tasks in life – embodied in the Avoda with the keilim within the Mikdash – in this parsha, and in the Collected Writings, volume III.

If the construction of the מקדש-משכן is considered from this perspective, the *materials* to be donated for this construction signify the factors through which the consecration of life is to be realized, and the factors by which God’s sanctifying and blessed closeness is to be recognized.

For it is from God that we first received these materials, with which we are to demonstrate our devotion to God, and by donating them we will get them back with a twofold blessing. As Ya’akov said, when he laid the cornerstone and first foundation for the first House of God: וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך (*Bereshis* 28:22). King David, when preparing for the building of the First Temple, expressed the same idea even more explicitly: כי ממך כל ומידך נתנו לך (*Divrei Ha-Yamim* I, 29:14)....

Metals, because of their hardness, appear in תנ”ך as metaphors for firmness and strength... Because of their value, they appear as symbols of the value attached to spiritual assets... But especially because of their metallurgical properties, they appear as symbols of all that is good and true in “alloys” containing various degrees of evil and falsehood, and as metaphors for the process of testing and refinement associated with truth and morality... [M]etals symbolize various degrees of moral purity and truth. Copper represents an ignoble nature, not yet refined. Silver signifies the stage of requiring purification and being amenable to refinement. Gold, which is usually found in unalloyed form and which can withstand the most rigorous tests, is a symbol of the purest and most refined nobility and of true and unfailing constancy.

The light in the Sanctuary (i.e., the Menorah) symbolizes spiritual life... the קטורת symbolizes the ultimate ideal of our commitment to God – total absorption in God’s Will. Scripture therefore mentions [their] materials at this point, among the donations to be made for the construction of the Tabernacle, in order to state at the outset that

the ultimate purpose of this enterprise is the attainment of the two highest aims of human existence: enlightenment for one's spirit and Divine approval of one's actions.

[Wood represents] receptivity and the capacity for vital development — we are likened to a tree: through the Torah we can and should progress, become more refined, develop, and advance higher and higher without limit; metal represents perseverance and constancy in all that is noble and good and true.

עליה לרגל לאחר החורבן

לו. שו"ת מהרי"ט (ר' יוסף מטראני, 1570-1630) חלק א קלד:ד

...שנמצא במדרש נמשלה כנסת ישראל ליונה מה יונה זו אע"פ שמרחקת אינו שוכחת את קינה, כך ישראל אע"פ שגלו אינם שוכחין את קינהם, ומפני כך היו נוהגים בזמן שהשנים כתקנן שהיו עולים בני מצרים וסוריא ובבל ברגלים לירושלים...

We find in the Midrash that the Jewish People are compared to a dove. Just as a dove, even when it finds itself very distant, never forgets its way back to its nest, so too the Jewish People: even though they are exiled, they never forget their nest. And because of this, they were accustomed during years of stability to go up on the *Regalim* to Yerushalayim from Egypt and Syria and Bavel...

עיר הקודש והמקדש, ג, עמ' רג

בזמנים שלא יכלו להראות בירושלים, כמו בזמן אנדריאנוס [קרוב לאחר חורבן בית שני, 130 CE]~ שגזר שלא יראה שם יהודי בירושלים, וכן אחרי זה בימי שלטון מלכי רומי ידועים עוד או בימי הצלבנים, שלא יכלו להיכנס לירושלים, באו עד ההרים סביב לה, הר הזיתים והצופים, לראות משם את מקום המקדש ולשפוך עליו דמעה... וביחוד לא פסקו העליות לירושלים מארץ ישראל עצמה ומהסביבה כמו מסוריא ומצרים.

During the years that they could not appear in Yerushalayim, such as during the times of Hadrian (soon after the destruction of the 2nd *Bais HaMikdash* ~130 CE), when they decreed that no Jew could appear in Jerusalem, and similarly later during the rule of the Roman-Byzantine kings and the Crusaders, when Jews could not enter Jerusalem, they would come to the mountains around Jerusalem, *Har HaZeisim* and *Har HaTzofim*, to see from there the site of the *Mikdash* and to pour out their tears... and notably, they did not cease from coming up to Yerushalayim from anywhere in Eretz Yisrael itself and the surrounding areas, like Syria and Egypt.

ספר חסידים סימן תרל (עמ' 168)

ורב ר' האי גאון [~CE 1000] היה עולה בכל שנה לירושלים מבבל והיה שם בחג הסוכות, כי היו מקיפין את הר הזיתים בהושענא רבא ז' פעמים ואומרים מזמורים שסידר להם רב האי. ולפני רב האי הולכים כהנים...ואחריו העם...

Rav Hai Gaon [c. 1000 CE] would go up every single year to Yerushalayim from Bavel for *Sukkos*. On *Hoshana Rabba*, they would circle *Har HaZeisim* seven times, saying *perakim* of *Tehillim* selected for them by Rav Hai. *Kohanim* would walk before Rav Hai... and the people would follow him...

בית יוסף, אורח חיים קיז:ט

ודעת הר"ן... "שהיו מתאספים מכל הסביבות ברגל בירושלים [אפילו לאחר החורבן] כמו
שעושים גם היום [~1330CE]..."

According to the *Ran*... "on the *Regel*, they would gather together in Yerushalayim from all
the surrounding regions [even after the *churban*], **just as they do today...**"

— *Bais Yosef*, citing the *Ran* who wrote this in the 1330s.

ר' מנחם מנדל מפרעמישלאן, 1764

...ספינה ששוכרין הקהל של סטאמבול בכל שנה, שכל ספרדי ירא ה' ויכולת בידו הולך
לארץ ישראל פעם אחת בימי חייו ומסבב והולך לקברי אבותינו על הצדיקים ועל
החסידים, וגם הנשים מהלכין ומסבבין... ויש מהם הולכים להשתקע עד יום
מותן... וכשמשכירין הספינה מכריזין בכל בתי כנסיות: "הרוצה לעבור לארץ ישראל, יכין
צידה לדרך וכל צרכיו, כי ביום פלוני הספינה זזה ממקומה."

There is a ship hired by the community of Istanbul every year, on which every Sephardi who is a *yarei Hashem* and who can afford it, goes to Eretz Yisrael at least once in his lifetime, and goes around to visit all the graves of the *Avos* and *tzaddikim*, and also the women go and make this tour... and some go and stay there until the day they die. ... And when they hire the ship, they announce in all the *Batei Keneset*: "Whoever wants to go to Eretz Yisrael, prepare food for the way and all your needs, because on such-and-such a date the boat will embark from this place."

חתם סופר, ביאורי סוגיות "לא תתגודדו", הובא ב"שדה חמד" פאת השדה מערכת א"י ט
...דידוע דכמה מאות שנים אחר החורבן עדיין היו עולים לירושלים ואפילו בזמן
הזה [~1800CE] עדיין עולים שם הסמוכים.

It is well known that for hundreds of years after the *churban*, Jews still were *Oleh Regel* to Yerushalayim, and even in our own times [~1800 CE], those in the neighboring region still go up.

חתם סופר על התורה, פרשת אמור

שגם בזמן הזה [~1800CE] מצוה לעלות לרגל לירושלים [אבל איננה מצות חובה].

Even in our own days [c. 1800 CE], it is a *mitzva* to be *Oleh Regel* to Yerushalayim (but it is not an obligatory *mitzva*).